

NORMATIVA MERCANTIL

ANTONI FONT RIBAS
(compilador)

Universitat de Barcelona

Publicacions i Edicions

Normativa mercantil

Antoni Font Ribas
(Compilador)

Normativa mercantil

© Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona

Adolf Florensa, s/n

08028 Barcelona

Tel.: 934 035 430

Fax: 934 035 531

www.publicacions.ub.edu

comercial.edicions@ub.edu

ISBN

978-84-475-3759-4

DIPÒSIT LEGAL

B-26.677-2013

És rigorosament prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta obra. Cap part d'aquesta publicació, inclòs el disseny de la coberta, no pot ser reproduïda, emmagatzemada, transmesa o utilitzada per cap tipus de mitjà o sistema, sense l'autorització prèvia per escrit de l'editor.

ÍNDIX

I DISPOSICIONS GENERALS

Codi de comerç	11
Reglament del Registre Mercantil	135

II SOCIETATS

Llei de societats de capital	263
Llei sobre modificacions estructurals de les societats mercantils	393

III MERCAT I COMPETÈNCIA

Llei de propietat intel·lectual	435
Llei de patents	491
Llei de marques	547
Llei de protecció jurídica del disseny industrial	597
Llei de defensa de la competència	637
Llei de competència deslleial	677
Llei general de publicitat	691
Llei d'ordenació del comerç minorista	709
Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris	725

IV
TÍTOLS-VALORS

Llei canviària i del xec	793
--------------------------------	-----

V
CONTRACTES MERCANTILS

Llei sobre el contracte d'agència	831
Llei del contracte d'assegurança.....	839

VI
CONCURS DE CREDITORS

Llei concursal	867
----------------------	-----

I

DISPOSICIONS GENERALS

CODI DE COMERÇ

Reial decret de 22 d'agost de 1885 pel qual es publica el Codi de comerç

LLIBRE PRIMER

DELS COMERCIANTS I DEL COMERÇ EN GENERAL

TÍTOL PRIMER

DELS COMERCIANTS I DELS ACTES DE COMERÇ

Article 1. Són comerciants, a l'efecte d'aquest Codi:

1r. Aquelles persones que tenen capacitat legal per exercir el comerç i s'hi dediquen habitualment.

2n. Les companyies mercantils o industrials que es constitueixen d'acord amb les disposicions d'aquest Codi.

Article 2. Els actes de comerç, tant si són o no comerciants els qui els executen com si estan o no especificats en aquest Codi, es regeixen per les disposicions que aquest conté; si no hi ha disposicions específiques, pels usos de comerç que s'observin generalment a cada plaça; i a falta d'ambdues regles, per les del dret comú.

Són considerats actes de comerç els que comprèn aquest Codi i qualsevol altre de naturalesa anàloga.

Article 3. Hi ha la presumpció legal d'exercici habitual del comerç des que la persona que es proposi exercir-lo anunciï mitjançant circulars, diaris, cartells, rètols que s'exposin al públic o qualsevol altre mitjà, un establiment l'objecte del qual sigui la realització d'alguna operació mercantil.

Article 4. Tenen capacitat legal per a l'exercici habitual del comerç les persones que són majors d'edat i que tenen lliure disposició dels seus béns.

Article 5. Les persones menors de divuit anys i les incapacitades poden continuar, mitjançant els seus guardadors, el comerç que hagin exercit els seus pares o els seus causants. Si els guardadors no tenen capacitat legal per comerciar o són objecte d'alguna incompatibilitat, estan obligats a nomenar un o més factors, els quals han de complir les condicions legals i els han de suplir en l'exercici del comerç.

Article 6. Si exerceix el comerç una persona casada, queden obligats als resultats d'aquest els béns propis del cònjuge que l'exerceixi i els adquirits per aquests resultats, i es poden alienar i hipotecar els uns i els altres. Cal, però, el consentiment de tots dos cònjuges per tal que la resta de béns comuns quedin també obligats.

Article 7. Es presumeix que s'ha atorgat el consentiment de què parla l'article anterior quan el comerç s'exerceix amb la coneixença i sense l'oposició expressa del cònjuge que l'ha de prestar.

Article 8. Es presumeix també que ha estat prestat el consentiment a què fa referència l'article sisè quan un dels cònjuges es troba ja en l'exercici del comerç en contreure matrimoni i el continua sense l'oposició de l'altre.

Article 9. Cal que el consentiment per obligar els béns propis del comerciant sigui exprés cas per cas.

Article 10. El cònjuge del comerciant pot revocar lliurement el consentiment exprés o presumpte a què fan referència els articles anteriors.

Article 11. A l'efecte dels tercers, els actes de consentiment, oposició i revocació a què fan referència els articles 8è, 9è i 10è han de constar en escriptura pública, la qual s'ha d'inscriure al Registre Mercantil. Els actes de revocació no poden perjudicar mai els drets adquirits anteriorment.

Article 12. El que disposen els articles precedents s'ha d'entendre sempre sens perjudici dels pactes en contra que puguin estar continguts en les capitulacions matrimonials inscrites adequadament al Registre Mercantil.

Article 13. No poden exercir el comerç ni tampoc tenir cap càrrec d'intervenció directa administrativa o econòmica en companyies mercantils o industrials:

1r. (suprimir).

2n. Les persones que siguin inhabilitades d'acord amb la Llei concursal mentre no hagi finalitzat el període d'inhabilitació que fixi la sentència de qualificació del concurs.

3r. Aquells qui no poden comerciar per declaració de la llei o de disposicions especials.

Article 14. No poden exercir la professió mercantil per si mateixos o per mitjà d'un tercer, i tampoc no poden obtenir càrrecs o intervenció directa administrativa o econòmica en societats mercantils o industrials, dins els límits de la circumscripció dels districtes, províncies o pobles en els quals exerceixin les seves funcions:

1r. Els magistrats, jutges i funcionaris del Ministeri Fiscal que estan en el servei actiu.

Aquesta disposició no és aplicable als alcaldes, jutges i fiscals municipals, i tampoc no ho és a aquells qui accidentalment exerceixen funcions judicials o fiscals.

2n. Els caps governatius, econòmics o militars dels districtes, províncies o places.

3r. Els empleats en la recaptació i l'administració dels fons de l'Estat, nomenats pel Govern.

Cal exceptuar-ne aquells qui administren i recapten per assentament i també els seus representants.

4t. Els agents de canvi i corredors de comerç de qualsevol classe.

5è. Aquells qui per virtut de lleis o disposicions especials no poden comerciar dins d'un determinat territori.

Article 15. Les persones estrangeres i les companyies que s'hagin constituït a l'estranger poden exercir el comerç a Espanya d'acord amb les lleis del seu país en tot el que fa referència a la seva capacitat per contractar i d'acord amb les disposicions d'aquest Codi, pel que fa a la creació dels establiments, a les operacions comercials i a la jurisdicció dels tribunals de l'Estat.

Les prescripcions d'aquest article s'entenen sempre sense perjudici del que estableixin, per a casos particulars, els tractats i convenis amb altres potències.

TÍTOL II DEL REGISTRE MERCANTIL

Article 16. 1. El Registre Mercantil té per objecte la inscripció:

1r. Dels empresaris individuals.

2n. De les societats mercantils.

3r. De les entitats de crèdit i d'assegurances, i també de les societats de garantia recíproca.

4t. De les institucions d'inversió col·lectiva i els fons de pensions.

5è. De qualsevol persona, natural o jurídica, quan així ho disposi la llei.

6è. De les agrupacions d'interès econòmic.

7è. De les societats civils professionals, constituïdes amb els requisits que estableix la legislació específica de societats professionals.

8è. Dels actes i contractes que estableixi la llei.

2. Igualment correspon al Registre Mercantil la legalització dels llibres dels empresaris, el dipòsit i la publicitat dels documents comptables i qualsevol altra funció que li atribueixin les lleis.

Article 17. 1. El Registre Mercantil es portarà, sota la dependència del Ministeri de Justícia, amb el sistema de full personal.

2. El Registre Mercantil està situat a les capitals de província i a les poblacions on per necessitats del servei s'hi estableixi d'acord amb les disposicions legals vigents.

3. A Madrid, s'hi ha d'establir, a més, un Registre Mercantil Central, de caràcter merament informatiu, l'estructura i el funcionament del qual s'han de determinar reglamentàriament.

4. El càrrec de registrador mercantil es proveeix d'acord amb el que disposa el Reglament del Registre Mercantil.

Article 18. 1. La inscripció al Registre Mercantil es practica en un document públic. Només pot ser practicada en un document privat en els casos expressament previstos a les lleis i al Reglament del Registre Mercantil.

2. Els registradors qualifiquen sota la seva responsabilitat la legalitat de les formes extrínseques dels documents de tota classe en virtut dels quals se sol·licita la inscripció i també la capacitat i la legitimació dels qui els atorguin o subscriguin i la validesa del seu contingut, per tot allò que en resulta, d'aquests i dels assentaments del Registre.

3. Un cop practicats els assentaments al Registre Mercantil, se n'han de comunicar les dades essencials al Registre Mercantil Central, al butlletí del qual s'han de publicar.

D'aquesta publicació, se'n pren nota al Registre corresponent.

4. El termini màxim per inscriure el document és de quinze dies comptats des de la data de l'assentament de presentació. El registrador, en la nota a peu de títol si la qualificació és positiva, o en la qualificació negativa, ha d'expressar inexcusablement la data de la inscripció i, si s'escau, de la qualificació negativa als efectes del còmput del termini de quinze dies. Si el títol ha estat retirat abans de la inscripció, té defectes solucionables o està pendent d'inscripció un títol presentat anteriorment, el termini de quinze dies es computa des de la data de la devolució del títol o de l'esmena o la inscripció del títol previ, respectivament. En aquests casos, la vigència de l'assentament de presentació s'entén prorrogada fins que acabi el termini d'inscripció.

5. Si, transcorregut el termini màxim assenyalat a l'apartat anterior, no ha tingut lloc la inscripció, l'interessat pot demanar al registrador davant el qual es va presentar el títol que la porti a terme en el termini improrrogable de tres dies o l'aplicació del quadre de substitucions que preveu l'article 275 bis del text refós de la Llei hipotecària, aprovat pel Decret de 8 de febrer de 1946. Igualment, si transcorregut el termini de tres dies el registrador no inscriu el títol, l'interessat pot demanar l'aplicació del quadre de substitucions.

6. La inscripció realitzada fora de termini pel registrador titular produeix una reducció d'aranzels d'un trenta per cent, sense perjudici de l'aplicació del règim sancionador corresponent. Als efectes del compliment adequat del termini d'inscripció, els registradors han de remetre a la Direcció General dels Registres i del Notariat en els primers vint dies dels mesos d'abril, juliol, octubre i gener una estadística en format electrònic que contingui el nombre de títols presentats i la seva data d'inscripció, així com el percentatge de títols inscrits fora del termini que preveu aquest article.

La Direcció General dels Registres i del Notariat ha de concretar mitjançant una instrucció el format electrònic i les dades que han de remetre els registradors.

7. Si el registrador qualifica negativament el títol, sigui totalment o parcialment, dins o fora del termini a què es refereix l'apartat quart d'aquest article, l'interessat hi pot recórrer davant la Direcció General dels Registres i del Notariat o bé pot demanar la qualificació del quadre de substitucions que preveu l'article 275 bis del text refós de la Llei hipotecària, aprovat pel Decret de 8 de febrer de 1946.

8. Si un registre mercantil és a càrrec de dos o més registradors, s'ha de procurar, en la mesura que sigui possible, la uniformitat dels criteris de qualificació. A aquest efecte, han de portar el despatx dels documents d'acord amb el conveni de distribució de matèries o sectors que acordin. El conveni i les seves modificacions posteriors s'han de sotmetre a l'aprovació de la Direcció General dels Registres i del Notariat.

Sempre que el registrador a qui correspongui la qualificació d'un document apreciï defectes que impedeixin practicar l'operació sol·licitada, els ha de posar en coneixement

del cotitular o cotitulars del mateix sector o del sector únic. Abans que transcorri el termini màxim establert per a la inscripció del document els ha de passar la documentació, i el qui entengui que l'operació és procedent l'ha de practicar sota la seva responsabilitat abans que expiri el termini esmentat.

En la qualificació negativa el registrador a qui correspongui ha d'expressar que aquesta s'ha estès amb la conformitat dels cotitulars. Si falta aquesta indicació, la qualificació s'ha d'entendre incompleta, sense perjudici que els legítimats per a això hi puguin recórrer en contra, demanar la intervenció del substitut, o demanar expressament que es completi.

No s'ha de tenir en compte una qualificació incompleta per interrompre el termini en què s'ha de fer la qualificació. Els cotitulars també són responsables a tots els efectes de la qualificació a la qual presten la conformitat.

El registrador que qualifiqui un document ha de conèixer totes les incidències que es produeixin fins a la finalització del procediment registral.

Article 19. 1. La inscripció al Registre Mercantil és potestativa per als empresaris individuals, amb excepció dels naviliers.

L'empresari individual no inscrit no pot demanar la inscripció de cap document al Registre Mercantil ni tampoc aprofitar-se dels seus efectes legals.

2. En els altres supòsits previstos a l'apartat 1 de l'article 16, la inscripció és obligatòria. Tret de disposició legal o reglamentària en contra, la inscripció s'ha de fer dintre del mes següent a l'atorgament dels documents necessaris per a la pràctica dels assentaments.

3. El navilier no inscrit respon amb tot el seu patrimoni de les obligacions concretes.

Article 20. 1. El contingut del Registre es presumeix exacte i vàlid. Els assentaments del Registre estan sota la salvaguarda dels tribunals i en produeixen els efectes mentre no s'inscrigui la corresponent declaració judicial d'inexactitud o de nul·litat.

2. La inscripció no convalida els actes o contractes que són nuls segons les lleis. La declaració d'inexactitud o de nul·litat no perjudica els drets de tercers de bona fe adquirits conformement al dret.

Article 21. 1. Els actes sotmesos a inscripció només són oposables a tercers de bona fe des de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Registre Mercantil*. Se n'exceptuen els efectes propis de la inscripció.

2. Quan es tracti d'operacions realitzades en els quinze dies següents a la publicació, els actes inscrits i publicats no són oposables a tercers que provin que no els havien pogut conèixer.

3. En cas de discordança entre el contingut de la publicació i el contingut de la inscripció, els tercers de bona fe poden invocar la publicació, si els és favorable.

Aquells qui hagin ocasionat la discordança estan obligats a rescabalar el perjudicat.

4. La bona fe del tercer es presumeix mentre no es provi que coneixia l'acte sotmès a inscripció i no inscrit, l'acte inscrit i no publicat o la discordança entre la publicació i la inscripció.

Article 22. 1. Al full obert a cada empresari individual, s'hi han d'inscriure les dades identificatives, el nom comercial i, si és el cas, el rètol de l'establiment, la seu d'aquest

i de les sucursals, si en té, l'objecte de l'empresa, la data de començament de les operacions, els poders generals que atorgui, el consentiment, l'oposició i la revocació a què fan referència els articles 6 al 10, les capitulacions matrimonials, les sentències fermes en matèria de nul·litat, separació i divorci, l'emissió d'obligacions o altres valors negociables agrupats en emissions i els altres punts que estableixen les lleis o el Reglament.

2. Al full obert a les societats mercantils i altres entitats a què fa referència l'article 16, s'hi han d'inscriure l'acte constitutiu i les seves modificacions, la rescissió, dissolució, reactivació, transformació, fusió o escissió de l'entitat, la creació de sucursals, el nomenament i cessament d'administradors, liquidadors i auditors, els poders generals, l'emissió d'obligacions o d'altres valors negociables agrupats en emissions quan l'entitat inscrita pugui emetre'ls conformement a la llei, i qualsevol altra circumstància que determinin les lleis o el Reglament.

3. Quant a les sucursals, s'ha d'obrir, a més, un full propi en el Registre de la província on estiguin establertes, en la forma i amb el contingut i els efectes que es determinin reglamentàriament.

Article 23. 1. El Registre Mercantil és públic. La publicitat es fa efectiva mitjançant la certificació del contingut dels assentaments expedida pels registradors o per una nota simple informativa o una còpia dels assentaments i dels documents dipositats al Registre. La certificació és l'únic mitjà d'acreditar fefaentment el contingut dels assentaments del Registre.

2. Tant la certificació com la simple nota informativa es poden obtenir per correspondència, sense que el seu import excedeixi el cost administratiu.

3. El Registre Mercantil Central no expedeix certificacions de les dades del seu arxiu, tret que estiguin amb relació a les raons i denominacions de societats i altres entitats inscripibles.

4. La publicitat telemàtica del contingut dels registres mercantils i de béns mobles s'ha de fer d'acord amb els principis continguts en els articles 221, 222, 227 i 248 de text refós de la Llei hipotecària, aprovat pel Decret de 8 de febrer de 1946, en relació amb els registres de la propietat.

Article 24. 1. Els empresaris individuals, les societats i les entitats sotmeses a inscripció obligatòria han de fer constar a tota la seva documentació, correspondència, notes de comanda i factures, el domicili i les dades identificadores de la seva inscripció al Registre Mercantil.

Les societats mercantils i altres entitats hi han de fer constar, a més, la forma jurídica i, si és el cas, la situació de liquidació en què es trobin. Si hi mencionen el capital, han de fer referència al capital subscrit i desembossat.

2. L'incompliment d'aquestes obligacions serà sancionat, amb la instrucció prèvia d'expedient pel Ministeri d'Economia i Hisenda, amb audiència de les persones interessades i conformement a la Llei de procediment administratiu, amb una multa d'una quantia que pot estar entre les 50.000 i les 500.000 pessetes.